

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, „Bejaardencentrum Rijnzate”, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, tel. 01720-73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementenprijs f 10,- per jaar. Abonnementenprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Uitzicht voor de toekomst

„.....heeft overwonnen om het boek te openen en zijn zeven zegelen open te breken.....”

Openbaring 5 : 5c.

De Kerk des Heeren kan getroost worden voor de toekomst op grond van de overwinning van Christus. Door die overwinning is er uitzicht op die toekomst. De ouderling vermeldt het aan Johannes: Hij heeft overwonnen om het boek te openen en zijn zeven zegelen open te breken.

Het boek van Gods Raad en het testament voor Gods Kerk behoeft niet gesloten te blijven. De Leeuw uit Juda's stam en de Wortel Davids heeft door Zijn overwinning het recht gekregen om het boek te openen en alles, wat er in staat te volvoeren.

't Is dus geen vergunning, die Hij verkrijgt; het is Zijn recht als Overwinnaar, dat Hij heeft. Hij heeft Zelf eerst alle zegeningen verworven door Zijn schuldverzoenende arbeid. Nu komt het Hem toe die zegeningen werkelijkheid te maken door de volvoering van Gods Raad tot aan de grote Dag, dat alles beslist zal zijn en de volle zaligheid aan al de uitverkorenen gegeven zal worden.

Maar als Hij dan naar voren kan treden om het boek te nemen en de zegelen één voor één te gaan ontsluiten, wat een uitzicht wordt er dan niet ontsloten ! Want nu zal alles, wat er gebeurt toch gaan dienen tot de komst van Gods Koninkrijk, tot de grootmaking van Gods Naam en de eeuwige zaligheid van al Gods kinderen.

Uitzicht ? Is dat eigenlijk wel waar ? Immers daar zullen toch door de opening van de zeven zegelen oordelen ontketend worden ! Vreselijke gerichten zullen komen, die telkens meer in verschrikking zullen toenemen. Uiteindelijk zal alles uitlopen op de ondergang van de wereld. Pijn, smart en ellende worden uitgestrooid hier beneden. En de Kerk des Heeren ? Zullen de golven haar voorbij gaan en niet aanraken ? Nee, ook haar zullen ze mee-bewegen en al zullen ze haar dan niet tot in het verderf meesleuren, toch zullen ze haar aangrijpen en benauwen.

Is dat dan soms uitzicht ? Ja toch ! Uitzicht is er doordat die Koning boven alles in handen heeft. Hij heeft het recht en krijgt het metterdaad om alle dingen te regeren. Hij ontsluit het boek en verbreekt de zegels, maar roept het Zijn Kerk al toe: in uw benauwdheid, in uw nood, in alles, wat op u afkomt: Ik leid uw weg door stormen en baren, door gerichten en oordelen, door pijnen en smarten naar de eeuwigheid!

't Uitzicht reikt tot in de eeuwige erfenis, die Gods kinderen ten deel valt. God heeft de erfenis in de hemel al bereid. Hij heeft deze toegezegd aan Zijn Kerk. Nu moet zij de tijd nog door die rest tot de volkomen vervulling. Maar daar kan Gods Kerk niet in omkomen. Hoe bang het mag zijn: niets kan die Kerk scheiden van de liefde van Christus, Die voortgaat te ontsluiten tot het laatste zegel toe om allen binnen te brengen en te doen delen in Zijn overwinning.

Vanuit de hemel wordt alle gebeuren beslist. En Zijn sterke kracht voert alles heen óók voor een zwakke Kerk in zichzelf naar de volheid van de eeuwige zaligheid.

Maar dan is dit hemelgezicht voor ons allen er

één van diep aangrijpende ernst ! Want nu is het voor ons allen één van beiden. Hier is geen tussenweg tussen leven en dood. Het betekent voor ons het leven, dat Hij het boek ontsluit óf de dood.

Het leven, als Hij nu alle dingen óók voor mij regeert tot de eeuwige zaligheid. De dood als ik daar buiten val. Zeg nu niet: dan kan ik er toch niets aan doen, hoe het nog éénmaal met mij af zal lopen. Immers dan ligt het er toch enkel maar aan of ik al of niet begrepen ben in het getal der uitverkorenen. Alleen voor de uitverkorenen zal Hij toch zeker alle dingen regeren tot hun eeuwige zaligheid.

Maar zó kunt ge u toch niet van Hem afmaken. De Heere zegt niet tevoren, wie in het boek des levens geschreven staat en wie niet. De Heere zegt in het heden der genade: zoek Mij en leef ! Hij zegt dat ook, als Hij Zijn Zoon het boek van de zeven zegelen laat openen. Door alle oordelen en gerichten spreekt de stem van Zijn Woord, dat ons allen stelt voor de ernst van onze toestand en voor het heden der genade.

Die stem van Gods Woord spreekt tot ons allen in dit uur: de zegelen zijn geopend ! Hoe staat gij persoonlijk tegenover de Heere ? Hebt ge al een levensbetrekking op Hem door het ware geloof ontvangen ?

Bedenk over hoeveel of dit beslist. Tenslotte over alles. Al hebt u ook alles voor de wereld en dit éne ontbreekt u, dan wordt toch éénmaal alles van u ontnomen en staat ge ledig voor God. Wat nog erger is: wie dit leven ontbreekt, gaat in de eeuwige rampzaligheid.

Zoek dan nu nog de Heere, zolang Hij nodigend en waarschuwend voor u staat. Gods kinderen kunnen ook zo vaak niet de leidingen en wegen, die de Heere met hen houdt, verstaan. Er zijn zoveel raadselen. En toch mogen ze groot van de Heere denken in deze duisternis. Hij heeft alles in goede handen gegeven. Laat uw hart er ook opgezet zijn om nu Hem te kennen. Die boven in de hemel alles regeert. Dat geeft zoveel meer licht en ruimte. Zoek het in afhankelijkheid van de Heilige Geest om het oog van beneden naar boven gericht te krijgen. Laat uw hart veel uitgaan om die Koning te zien. Hij regeert en zal Zijn almacht tonen ! Laat uw leven er iets van vertonen, dat het u om Hem te doen is. Tenslotte uw leven ligt vast boven in de hemel in deze Christus. Hij haalt u thuis door de oordelen heen om u mee te doen danken rondom de troon: „Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging.”

Katwijk aan Zee

D. Slagboom

DE DORDTSE LEERREGELS Les 51.

HOOFDSTUK III/IV.

Artikel 11.

Het luidt:

„Voorts wanneer God dit Zijn welbehagen in de uitverkorenen uitvoert of de ware bekering in hen werkt, zo is het, dat Hij niet alleen in het Evangelie hun uiterlijk doet prediken en hun verstand krachtiglijk door de Heilige Geest verlicht, opdat zij recht zouden verstaan en onderscheiden de dingen, die des Geestes Gods zijn; maar Hij dringt ook in tot de binnenste delen des mensen met de krachtadige werking deszelfden weder-

Van de Administratie

Er kwamen al betalingen voor de nieuwste jaargang binnen. Ook overbetalingen. Die hoop ik in het volgende nummer te verantwoorden. Deze keer vermeld ik alleen een gift van f 500,— van boedel H.v.d.H. en een gift van f 50,— via Ds. Slagboom van een jubilerend echtpaar. Hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand, adres: Bej. Centrum „Rijnzate” 1 - 08, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, giro 704350.

v.d.L

Van de Redactie

1. Het is de bedoeling dat in dit nummer een accept-girokaart wordt ingesloten. Daarmee kan men het abonnementsgeld voor de nieuwe jaargang betalen, eventueel vermeerderd met een bedrag als gift. Meer dan eens wordt er de verwondering over uitgesproken, dat de abonnementsprijs van ons blad zo bijzonder laag is. Het is natuurlijk niet mogelijk daarvoor het blad te laten verschijnen. We zijn daarbij ook aangewezen op de giften, die in milde mate binnenkomen. We zijn nog nooit beschaamd uitgekomen. Uiteraard stelt onze administrateur een spoedige overmaking van het abonnementsgeld (met gift) zeer op prijs.

2. Het laatste nummer van de vorige jaargang werd foutief genummerd. Het was niet het 24e maar het 25e nummer.

3. Voor de school van Dundas en Hamilton heb ik weer een en ander te verantwoorden en wel f 500,— van een Chr. Geref. diakonie en eveneens f 500,— uit de boedel van H.v.d.H. Verder voor de arbeid onder de Joden te Toronto van de Chr. Geref. kerk te Werkendam een bedrag van f 785,50. Voor alles hartelijk dank.

4. Nog even iets over het boek van Ds. Van der Ent over Filemon. De bedoeling is, dat het verschijnt nog voordat met Pasen of daarna in vele plaatsen openbare belijdenis wordt afgelegd. Het is een zeer geschikt geschenk voor een dergelijke belangrijke gelegenheid. Gaarne neem ik bestellingen in ontvangst.

B.

barenden Geestes; Hij opent het hart, dat gesloten is; Hij vermurwt dat hard is; Hij besnijdt, dat onbesneden is. In de wil stort Hij nieuwe hoedanigheden en maakt dat die wil, die dood was, levend wordt; die boos was, goed wordt; die niet wilde, nu metterdaad wil; die wederspanning was, gehoorzaam wordt; Hij beweegt en sterkt die wil alzo, dat hij als een goede boom vruchten van goede werken kan voortbrengen.”

Dit artikel werkt nader uit, wat in artikel 10 aan de orde werd gesteld, namelijk, „dat anderen, door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, komen en bekeerd worden.”

Dit „komen en bekeerd worden” is de uitvoering van Gods welbehagen in de uitverkorenen, zo lezen we in artikel 11.

Deze zin dienen we in het juiste verband te zien. Onze vaders bedoelen hiermede niet, dat de zondaar bij de aanvang van zijn bekering eerst moet weten, dat hij in Gods welbehagen deelt en een uitverkorene is. We hebben al meermaals opgemerkt, dat God in de bekering van de zondaar eerst laat zien en erkennen, dat hij verloren ligt, dood is in zonden en misdaden enz. Maar dat God Zijn volk eerst van achteren af terug leidt in Zijn

eeuwige en vrijmachtige verkiezende liefde, namelijk als een bron van allerzaligste vertroosting en geloofszekerheid. Ons artikel gaat dus nader in op de BEKERING DES MENSEN als de allerbelangrijkste zaak, welke gekend moet worden in het leven, ja, noodzakelijk in leven en sterven.

Is dit al, lezer(es), voor u een allerbelangrijkste zaak geworden?

Want zonder waarachtige bekering zullen we eeuwig moeten verloren gaan. Zonder deze blijven we „zonder God in de wereld en zonder hoop voor de toekomst”, „dood in zonden en misdaden”, „kinderen des toorns”, zoals de apostel schrijft in Efeze 2 van het eertijds der heidenen. En dat geldt ook van ons, die geboren zijn op de erve des Verbonds. Want de apostel schrijft in vers 3: „Onder welke ook wij allen eertijds verkeerd hebben” en „Wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.” En even verder: „Ook toen wij dood waren door de misdaden.”

O, hoeveel malen is de Heere in Zijn Woord, ook het afgelopen jaar, tot ons gekomen met de eis der bekering, gelijk tot Israël? Heeft die rechtmatige eis ons al op de knieën gebracht met 't: „Bekeer Gij mij, zo zal ik bekeerd zijn.”?

Voor we verder gaan, mogen we dit toch wel even vragen? O, de Heere heeft immers geen lust in onze dood!

Welnu, zo is de waarachtige bekering een allerbelangrijkste en allernoodzakelijkste zaak en..... vrucht van de kracht-dadige, wederbarende werking van de Heilige Geest, ja, een „indringen tot de binnenste delen des mensen”, zo lezen we in het artikel.

En dat gericht tot de Remonstranten, die deze noodzakelijke wederbarende werking van de Heilige Geest miskenden.

In de „Verwerping der dwalingen” blijkt dit duidelijk aangegeven. Daarin lezen we: „Die leren: „dat de genade, waardoor wij tot God bekeerd worden, niet anders is dan een zachte aanrading.” Zij bedoelen: een zachte aanrading van de prediking van het Evangelie. Meer is niet nodig, volgens de remonstrante dwaalleer.

En vervolgens is ook volgens die dwaalleer niet nodig, dat God zulke krachten Zijner alvermogenheid in de wedergeboorte des mensen behoeft te gebruiken, waardoor Hij de wil krachtiglijk en onfeilbaar zou buigen tot geloof en bekering”, zo lezen we in artikel VII en VIII van de „verwerping der dwalingen”.

Duidelijk komt in deze dwalingen van de remonstranten uit, hun leer over de „vrije wil” van de mens, na de val.

Daarom achten onze Dordtse vaders het zo noodzakelijk om op de zuivere Schriftuurlijke eigenschappen van de bekering bijzonder in te gaan en uit te laten komen, dat de bekering van de mens geen uiterlijke verbetering zonder meer is, al zal de vrucht der bekering zich zeker openbaren in een Godvruchtige wandel.

De waarachtige bekering heeft dus niet plaats alleen door de uiterlijke prediking, hoe verantwoordelijk deze ons ook stelt.

Zij geschiedt „door de krachtige werking van de wederbarende Geest”, welke „tot de binnenste delen van de mens indringt”, zo lezen we in ons artikel.

Nu is de Heere vrij tot de bekering onderscheiden wegen en omstandigheden te gebruiken, hetzij diepe wegen van beproeving of voorspoed in het leven. Hetzij in de jeugd of op oudere leeftijd, ofschoon de jeugd toch altijd de beste tijd is. „En gedenkt aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap eer dat de kwade dagen komen”, zo lezen we in Prediker 12.

We zouden kunnen wijzen op een meer „wettische” of „evangelische” bekering. Maar goed verstaan, een „evangelische” bekering is niet minder ontdekkend, zij gaat in ieder geval niet buiten het ontdekkend werk van de Heilige Geest om.

We hebben dit eens van twee kinderen des Heeren horen verklaren: Op de vraag, dat zij eens zouden vertellen hoe zij tot God zijn bekeerd geworden, antwoordde de één: wanneer ik mijn bekering zou vertellen dan had ik wel een gehele dag nodig. De andere antwoordde: Mijn bekering zou ik kunnen schrijven op de punt van mijn nagel.

Zie, hier hebben we een verschil van leiding en omstandigheden; zoals ook Gods Woord aangeeft. Een Manasse in de gevangenis;

Paulus op de weg naar Damascus als zulks een stoute vervolger van de Heeren gemeenten; Lydia onder de prediking van Paulus en Timotheus in zijn jeugd.

Het gebeurde eens op een gezelschap van Gods kinderen, dat aan een „stille in de lande” werd gevraagd, namelijk een vrouw, die weinig sprak, maar van wie ieder wel hartelijk geloofde, dat zij geen vreemdelinge van genade was: zeg, Antje, nu moet je ons toch eens vertellen, wat de Heere aan je ziel gedaan heeft. En wat antwoordde zij? Wel, er waren er twee die trokken, maar de Eénstrok het hardst! We behoeven niet duidelijk te maken, wat zij in dit zo eenvoudige antwoord bedoelde met die „Eéne”. Dat was de Heere, Die haar getrokken had „met mensenzeelen, met touwen der liefde”.

Zo mocht deze vrouw wel de dichter nazingen:

„Lout're goedheid, liefdekoorden,
Waarheid zijn des Heeren paân
Hun, die Zijn verbond en woorden
Als hun schatten gadeslaap.
Wil mij, Uwe naam ter eer,
Al mijn euveldaân vergeven;
Ik heb tegen U, o Heer,
Zwaar en menigmaal misdreven.”

Hebt u, lezer(es) daarvan ook iets geleerd? Wij wensen 't u van harte toe. D.V. hopen we in een volgende les nader in te gaan op de zuivere, Schriftuurlijke eigenschappen van de bekering, welke dit artikel elf aangeeft.

v.L.

Dr.

Van een tussentijdse reis naar Canada 3

's Avonds kwamen Mr. en Mrs. Herfst op bezoek. Mr. Herfst is voorzitter van het bestuur van de school voor Dundas en Hamilton. De familie Herfst heeft veel meegemaakt sinds zij 24 jaar geleden gingen emigreren. Dat was ook het geval met de bezoekers van de vorige avond, de familie Kwakernaak. De familie Herfst heeft op vele plaatsen gewoond en is zelfs nog een poos in Nederland terug geweest, toen alles tegen liep. Maar nu wonen ze al meer dan 12 jaar in deze omgeving. Ze mogen de hand des Heeren zien in hun leven, zoals ze zelf getuigden.

Natuurlijk werd ook gesproken over de school, over de zegen van een eigen school. De kinderen krijgen nu onderwijs naar Gods Woord. Alles gaat niet van een leien dakje, maar het is wel zo, dat het aantal leerlingen zich voortdurend uitbreidt.

Men is nu bezig met plannen om het aantal leerjaren te vergroten, zodat de school kan uitgroeien tot een highschool, te vergelijken met het vervolgonderwijs bij ons, dat door verschillende scholengemeenschappen wordt gegeven. Daarvoor moet het schoolgebouw worden vergroot, wat uiteraard veel kosten meebrengt. Mogelijk dat we daarover nog afzonderlijk in ons blad schrijven.

Volgens afspraak gingen Murray en ik donderdagmorgen samen op bezoek bij Ds. en Mevr. Tamminga. Zij wonen nu in Burlington, dichtbij Hamilton, in hetzelfde huis, waar ook hun zoon met zijn gezin woont. Dat heeft veel mee, vooral nu beiden niet meer zo sterk zijn. Zij hadden in de afgelopen zomer naar Holland willen komen, maar de reis kon niet doorgaan. Ds. Tamminga kwam in het ziekenhuis terecht. En Mrs. Tamminga heeft hartklachten. Ds. Tamminga heeft wekenlang niet gepreikt, maar het is de begeerte van zijn hart nog een poos het evangelie van vrije genade te mogen verkondigen. Ze zouden samen graag van het voorjaar een poos in ons land willen vertoeven. Ds. Tamminga wil graag de Hollandse kerken, die hij van de zomer moest teleurstellen, alsnog dienen. Mogelijk, dat hij dan ook op de eerstvolgende ontmoetingsdag kan komen om een woord te spreken. Dat zou gebeuren op de vorige ontmoetingsdag, maar dat kon toen niet doorgaan. Maar genoeg daarvan. Onze tijden zijn in Gods hand. En we moeten ons door die hand laten leiden.

We hadden een erg fijne morgen, waarin gesproken mocht worden over de wegen des Heeren in het licht en in het donker,

over wie de Heere was, is en blijft voor Zijn volk. We zouden daar meer van kunnen zeggen, maar willen het hierbij laten. Alleen nog dit: hoe duidelijk is het werk des Heeren in het hart van zondaren te onderscheiden van alles wat een naam heeft, maar waarin het wezen der zaak wordt gemist. Dan denk je onwillekeurig aan het psalmvers: Wat vree heeft elk die Uwe wet bemint....

Die avond moest ik in Hamilton preken. Uiteraard waren er in hoofdzaak alleen ouderen aanwezig. Zij horen nog graag een preek in de bekende taal van het vroegere vaderland. Ik preekte over Hebreëen 12 : 3-8, een tekst waarin veel onderwijs en troost voor Gods volk ligt. Na de dienst gingen we -Murray, Lies en ik- nog op bezoek bij de familie Den Butter, wier pastorie dicht bij de kerk staat. De tijd ging vlug voorbij. Het doet ons goed te weten, dat er in deze streken nog predikanten zijn die voorstanders zijn van de oude gereformeerde beginselen en de gevaren onderkennen die de mens persoonlijk en het kerkelijke leven in het algemeen bedreigen.

Vrijdag en zaterdag brachten we in hoofdzaak in huiselijke kring door.

In deze tijd is het leven hier heel anders dan in de zomermaanden. Dat konden we al bij Bill en Marja opmerken. In de zomer zijn de kinderen vrij van school. Voorzover ze daarvoor in aanmerking komen en er gelegenheid voor is hebben de kinderen dan vacantiwerk, wat voor henzelf, maar ook voor de ouders van betekenis is. De zomervacantie duurt lang en het valt niet mee om de kinderen een paar maanden lang bij huis goed bezig te houden. Na de vacaties gaan de kinderen weer naar school. Naar eigen school, voorzover de kinderen daarvoor in aanmerking komen wat de leeftijd betreft, en overigens naar verschillende andere scholen. De schoolbussen komen langs om de kinderen op te halen. Die moeten dus tijdig, al voor acht uur, aan de weg staan op de plaats, waar de bussen stoppen. Zo zagen we dus de kinderen van dag tot dag weggaan en in de loop van de middag terug komen.

Bill en Marja wonen dicht bij de school. Hun kinderen kunnen dus lopend naar school. Maar ook in Norwich moeten vele kinderen met verschillende bussen gehaald en weer thuis gebracht worden. We gingen een keer met Marja mee om de kinderen naar huis te brengen. Zij rijdt ook met een kleine schoolbus. Het gaat alles erg gemoedelijk. Het hoofd van de school valt ook wel eens in als de busdriver verhinderd is. De tocht met Marja leidde langs allerlei wegen en binnenwegen. Telkens moest er gestopt worden tot de laatste kinderen thuis afgeleverd waren. Toen gingen ook wij weer op huis aan.

B.

Uit de praktijk

Wanneer wij een daagje ouder mogen worden gaan veelal de gedachten terug naar wat in onze jonge jaren heeft plaats gehad. Het is tekenend, dat zaken uit onze jeugd meer en duidelijker voor onze aandacht komen dan dingen, die ons op rijpere leeftijd zijn overkomen. Dat schijnt een ervaring te zijn van vele ouden van dagen.

Dat ondervonden wij ook op een huisbezoek ongeveer dertig jaar geleden bij een echtpaar van 70 jaar oud, die nu reeds vele jaren zijn overleden.

Nadat wij een zakelijk gesprek met beide oudjes mochten hebben over de staat hunner zielen op weg naar de eeuwigheid vertelden deze mensen, hoe het op godsdienstig gebied in onze woonplaats in hun jeugd gesteld was. Met welk een eerbied verhaalden zij, welke godvrezende leraren hier met veel zegen de zuivere Schriftuurlijke en bevindelijke waarheid verkondigd hebben, dat er mensen onder hun bediening door God tot God bekeerd zijn geworden en het ware volk des Heeren werd onderwezen en wasdom in de genade verkregen werd. (Persoonlijk hebben ook wij nog enkele van die mensen gekend.) Dat was vóór 1892. Maar hoe reeds de leer van veronderstellingen al ingang begon te vinden en de mensen op een gemakkelijke manier werden zalig gesproken, waardoor meerderen van Gods volk tot andere kerken

overgingen. En als je nu leest wat er allemaal gaande is op kerkelijk terrein, dan zeggen wij tot elkaar: waar gaat dat toch naar toe? De waarheid, zoals wij die al 300 jaar mogen bezitten en waardoor de Heere zoveel mensen tot bekering geleid heeft, schijnt niet goed meer te zijn. Er is al een nieuwe vertaling, waarin de scherpe puntjes waar het vooral op aankomt zijn afgeknot, en wat staat er allemaal nog meer te gebeuren? De wetenschap heeft de overhand, het moet alles begrijpelijker, maar bij wijze van spreken wordt het leven er uitgehaald.

Nu vriend, u bent het niet alleen die deze dingen met grote zorg waarneemt. Men is er soms benauwd onder en zucht: Heere, waar gaat het toch heen met Uw ere en met ons geslacht? Het is inderdaad waar, vriend, er is al veel veranderd; wat onze voorouders hebben ingesteld is niet goed meer, alles moet vernieuwd en aangepast worden. Maar het Woord van God blijft hetzelfde, omdat God Dezelfde blijft en dat ook betoont in Zijn handelingen en leidingen met Zijn ware volk. Als de Heere in deze dagen een mens bekeert, gaat het nog zoals van Adams dagen af, niet ten eerste opbouwend, maar afbrekend, en bekendmaking van onze diepe ellendestaat door onze zonden, waardoor wij geestelijk dood liggen en in het minst niets kunnen voortbrengen wat welbehagelijk is voor onze Schepper. Dan krijgen wij met God te doen, met Zijn heiligheid en rechtvaardigheid. Dan kunnen wij voor Hem niet bestaan. Dan zien wij ook geen mogelijkheid om ooit weer met onze Schepper en Onderhouder verzoend te worden. Dat is een tijd van treuren en wenen vanwege onze zonden en het gemis daardoor van een God voor ons hart en een Borg voor onze schuld. Dan is het een benauwde tijd voor Jacob. Maar als dan de Heere overkomt en aan die verbijzelde ziel wordt geopenbaard de enige mogelijkheid gegeven tot zaligheid, dat er voor zulk een doemwaardig schepsel nog doen aan is om zalig te worden, wat geeft dat een verandering in zijn toestand, wel een gezicht op een aan hem geopenbaarde Heere Jezus, maar nu gaan de hebbelijkheden zo uit om die gezegende Persoon te mogen en te kunnen eigenen als zijn Borg en Middelaar, opdat het worden mag: ik de Zijne en Hij de mijne.

Vriend, dit is de oude waarheid, die altijd nieuw blijft, al mogen de leidingen des Heeren wel onderscheiden zijn. De Heere maakt plaats op Zijn wijze voor de openbaring van Zijn dierbare Zoon als Borg en Zaligmaker door de bediening van de Heilige Geest in verdorven zondaarsharten. Nu vriend, dat is wel in tegenstelling tot hetgeen we tegenwoordig zo menigmaal horen. Och het schijnt wel of deze Persoon maar zo te grijpen is en dan gaat men daarop gerust verder, terwijl Gods ware volk leert en ondervindt, dat Hij niet te grijpen is, maar dat Hij en al Zijn weldaden een vrij geschenk zijn uit de bewogenheid van een Drieënig God. Daarom een gegeven of geschonken Goed. Wij hebben alles verbeurd en verzonddig; om dat te mogen beleven voor de Heere, wat worden wij dan een niets in onszelf.

Man, daar mag ik bijvallen en daarom, laten wij mogen blijven bij de oude, beproefde waarheid, die naar de godzaligheid is, want er zijn tegenwoordig allerlei geesten uitgegaan, die de gronden der waarheid niet kennen, maar loochenen tot verderf van zichzelf en van de velen, die door hen afgetrokken worden van de zuivere waarheid. Vriend, de Heere zorgt voor Zijn eigen werk. Dat is tot troost en sterkte voor Zijn arm en ellendig volk. Daaruit zal er niet één ontbreken in die grote dag, als de Heere Zijn volk voor eeuwig zal thuishalen.

J. van Heteren

Huisbezoek

Niet zo lang geleden werd mij de vraag gesteld: „moet het gezin compleet zijn wanneer er huisbezoek is?” Verwacht werd een antwoord in ons kerkblad.

Aan dit verzoek wil ik graag voldoen. Het huisbezoek op zich is geen onbelangrijke zaak. Het behoort tot het ambtelijk werk, wat de Heere de kerk, de ambtsdragers, heeft opgedragen. Duidelijk zegt de Heere dit in Zijn Woord.

En het hoe en het doel ervan wordt ons ook meegedeeld. In de tijd van de reformatie is het bijzonder Calvijn geweest, die ge-

wezen heeft op de noodzaak en het nut van het huisbezoek. In Genève voerde hij het geregeld huisbezoek in en daardoor werd de onderlinge band en de bloei van het geloofsleven bevorderd. Op diverse kerkelijke vergaderingen kwam het doen van huisbezoek ter sprake. De plicht om het te doen werd regelmatig uitgesproken. In het reglement voor de kerkvisitatie staan daarom ook vragen die betrekking hebben op het huisbezoek.

Nu komt vanzelf de vraag wel eens aan de orde: „wat is eigenlijk huisbezoek?” Huisbezoek is de arbeid aan de gemeente door de ambtsdragers, bevorderend de geestelijke welstand van de gemeente. Het bijstaan van de leden in hun omstandigheden. Het betonen van medeleven in woord en daad voorzover dit nodig blijkt te zijn. Bij dit bezoek zijn alle gezinsleden betrokken, want zij zijn allen leden, of meelevende leden van de gemeente. Een ambtsdrager moet niet vergeleken worden met een dokter. Die komt tot één persoon. Die komt voor de patiënt. Het huisbezoek is ook niet gelijk aan ziekenbezoek. Gelijk het gehele gezin zich behoort te stellen onder de prediking naar Gods eis en wil, zo moet het gehele gezin present zijn, wanneer er huisbezoek is. Alleen wanneer men een wettige, verantwoorde reden heeft, kan men absent zijn. Het moet ook door de ouders meegedeeld worden, waarom een van de gezinsleden afwezig is. Het huiswerk kan geen reden zijn voor absentie. De huiswerkuren kunnen wel zo gepland worden, dat het uurtje huiswerk op de huisbezoekavond er wel af kan. Wanneer er een verjaardag is in het gezin of daarbuiten, dan wordt daar ook rekening mee gehouden.

Krachtens hun ja-woord, gegeven bij de doop, moeten de ouders er voor zorgen dat de kinderen aanwezig zijn. Nu moeten de ambtsdragers ervoor zorgen in hun afspreken dat het gezin compleet kan zijn. Tussen plannen en komen moet ruimte liggen. Dat is nodig. Ook voor bezinning op het aanstaande bezoek. Die bezinning moet bijbels zijn.

Die bezinning moet gericht zijn op de Heere, Zijn Woord, Zijn dienst, Zijn inzettingen, Zijn instellingen. Het gezin, de kerk en de verdere samenlevingsverbanden. Want tijdens het gesprek komt dit in grote lijnen aan de orde. En bij dit gesprek moeten alle gezinsleden betrokken worden en zich betrokken weten. Het mag dus niet zijn „mijn man, mijn vrouw, vader, moeder” praat wel. De ambtsdrager moet er goed voor oppassen dat het niet een tweegesprek gaat worden en blijven. Het bezoek is een bezoek voor allen. Ook voor de jongeren. Zij hebben ook recht van spreken. Zij moeten indien nodig losgehaald worden. Ieder lid van het gezin moet weten: ik hoor er bij. Dit moet de bezoeker, de ambtsdrager zich steeds bewust zijn, de kinderen horen er bij.

Dit is eis. Dit is roeping. Alle kinderen hebben een ziel. Ze hebben maar één leven. Ze hebben onderwijs, leiding nodig. Ze mogen ook spreken. Dit moet bijzonder door de ouders gestimuleerd worden. Ze mogen komen met hun vragen, problemen, zelfs met hun kritiek. Nu ik het heb over kritiek. Jongelui mogen in bepaalde opzichten hun kritiek bewaren tot huisbezoek. Ouders moeten hun kritiek niet opsparen, niet bewaren voor huisbezoek. Dit is een ongeneeslijke instelling en het effect van het bezoek zal nihil zijn.

Ook mag een gesprek niet ontaarden in allerlei bijkomstigheden of het hebben over „die of die” in de gemeente. Het moet steeds zijn en blijven: Woord en mens. Mens en Woord. Mensen rondom het Woord. Samen rond de open Bijbel. Wanneer dat biddend gezocht en betracht wordt, zal het huisbezoek tot zegen zijn. Dan wordt er onderwijs en leiding gegeven uit het Woord. Een biddende, afhankelijke ambtsdrager zal tot zegen zijn. Een biddend gezin zal gezegend worden. De band aan Woord, kerk en dienst zal versterkt, zal verinnigd worden. Wie daaraan denkt, daarbij leeft, daaraan behoeft heeft voor die is het huisbezoek geen last, geen bezoeking, maar een zaak door de Heere gegeven tot zegen voor oud en jong. Jongelui; bij het huisbezoek? Jazeker! Het is geboden, geboden, omdat de Heere

„En het zal zijn, dat een iegelijk, die de Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.” (Hand. 2 : 21)

De Heere heeft tot Zich genomen mijn lieve vrouw, onze geliefde moeder en grootmoeder

Antonia Adriana Mijnders-Vissers

op de leeftijd van 67 jaar.

Veenendaal: C.G. Mijnders

Utrecht: A. Wallet-Mijnders

B. Wallet

Bernd, Anne en Christiaan

Waddinxveen: L. Mijnders

N.G. Mijnders-Wisse

Hanna, Maria en Cornelis

Apeldoorn: H.C. Mijnders

3905 DB Veenendaal, 9 december 1980
Prins Willem Alexanderpark 24.

De begrafenis heeft inmiddels plaats gehad op zaterdag 13 december j.l. op de Algemene Begraafplaats te Veenendaal

het wil. En wat de Heere wil 's zondags en door de weeks is liefde. Zondaarsliefde. Hij spreekt ook geregeld van: U en Uwe kinderen.

Dit artikel is van de hand van Ds. Tanis. Het is overgenomen uit het kerkblad van Sliedrecht-centrum.

B.

Uit de kerken

Gids van de gemeente Zaamslag.

Er is een nieuwe gemeentegids uitgekomen. Ds. Van der Mey schreef een woord vooraf. Hij zegt daarin o.a.: De bedoeling van deze gids is het onderlinge verkeer in de kerk hier ter plaatse te vergemakkelijken en te bevorderen.

De gids bevat vele gegevens omtrent het kerkelijke leven, de evangelisatie in België enz. Ook ons blad wordt vermeld en vele instellingen voor Christelijk onderwijs in Zaamslag, Terneuzen, Axel en Oostburg en allerlei sociale instellingen. Verder een ledenlijst. Op 1 oktober j.l. waren er 242 belijdende en 205 doopleden benevens 24 meelevende leden. Dus in totaal 471. Het aantal gezinnen bedraagt 161. Bij de ledenlijst valt op hoeveel gelijke achternamen er in Zaamslag voorkomen: de Braal, Dekker, (den) Deurwaarder enz. Er volgt een beknopte geschiedenis van de gemeente, die in hoofdzaak vermeldt de predikanten, die Zaamslag gediend hebben. Sinds 10 mei 1980 staat Ds. van der Mey er.

Voorts bevat de gids nog een overzicht van enige kerkelijke begrippen. Het boekje ziet er zeer verzorgd uit en maakt de indruk, dat het met grote nauwkeurigheid is samengesteld.

B.

Kernenergie en Kernwapens

We ontvingen het tweede nummer van 1980 van Ons Contact, het verenigingsblad uitgegeven door het landelijk verband van staatkundig gereformeerde studieverenigingen, dat in hoofdzaak handelt over kernenergie en kernwapenen. Er komen twee artikelen over dit onderwerp in het nummer voor, die we met belangstelling hebben gelezen. Er zijn allerlei groeperingen, die daar niets mee te maken willen hebben en de strijd daartegen aangebonden hebben. Het gevaar is groot, dat de activiteit van deze groeperingen velen meesleept en ook doet roepen: weg er mee! Daar zijn we echter niet mee klaar. Dat gevoelt ook de redactie van Ons Contact. Zij zegt: Ons blad wil graag een discussieblad zijn om te helpen de meningsvorming binnen de partij op gang te doen komen c.q. verder uit te bouwen en vooral ook te onderbouwen.

Het eerste artikel gaat over de vraag: Is gebruik geoorloofd? en is geschreven door L.M.P. Scholten. Deze geeft positieve en principiële voorlichting bij het licht van Gods Woord.

Hij spreekt eerst over kernenergie als oplossing voor energieschaarste. Er zijn bezwaren tegen. De schrijver noemt er 5, o.a. het afvalprobleem, de kans op onge-

lukken, het gevaar van terrorisme. Scholten vraagt: Waar komt het energieprobleem vandaan? Ontstellend is het - aldus de schrijver -, te moeten constateren dat niet meer dan 58 procent van de totale energie nuttig gebruikt wordt (.....) Het energieprobleem is voor een belangrijk deel het probleem van onze nonchalance, onze slordigheid, onze gemakzucht en trek naar comfort.

We willen nog een en ander uit het artikel aanhalen:

Mijns inziens zijn de risico's van kernenergie alleen aanvaardbaar, wanneer de werkelijke noodzaak is aangetoond. Dat betekent een radicale versobering. Die risico's zijn onaanvaardbaar, als die noodzaak alleen maar moet dienen om ons weelde, luxe en overdaad te kunnen permitteren.

Paulus wijst ons de weg: "En die deze wereld gebruiken als niet misbruikende; want de gedaante dezer wereld gaat voorbij" (1 Kor. 7 : 31).

Kernenergie als oplossing voor energie-schaarste? Het kan noodzakelijk zijn van kernenergie gebruik te maken, met vrees en beven, maar alleen dan als het samen gaat met radicale versobering, aanpakken van de problemen.

Scholten schrijft verder over kernenergie als wapen in de militaire strategie. Hij wijst het pacifisme af en zegt: Op grond van de Schrift is het onwedersprekelijk, dat de overheid de zwaardmacht toekomt (.....) De grondfout van het pacifisme is, dat het het goddelijk gezag van de overheid miskent.

We willen weer een en ander aanhalen: Er zijn na 1945 vele oorlogen gevoerd, maar de kernwapens liet men thuis. Ze worden wel in groten getale gemaakt, maar niet gebruikt. Ze zijn wel nuttig als afschrikmiddel, maar niet als gevechtsmiddel. Daarmee is tegelijk het voornaamste argument ten gunste van de kernwapens genoemd: de "atoomparaplu" doet ons in vrede wonen. De dreiging met geweld is het enige, waarvoor de Russen terugschrikken. De Russische dreiging moeten wij volkomen ernstig nemen.

Deze 35 jaar zijn er meer dan 150 oorlogen in de wereld geweest, dikwijls van een Oost-West-karakter en met een gezamenlijk dodenaantal, dat de Tweede Wereldoorlog ver overtreft. Die oorlogen zijn door het afschrikkingssysteem niet voorkomen. Waarschijnlijk moet men zelfs zeggen, dat zij mede door het afschrikkingssysteem veroorzaakt werden. Vrede in Europa op kosten van Azië en Afrika. Wat is trouwens feitelijk de waarde van het afschrikkingssysteem? Heeft het de Russen ervan weerhouden, Afghanistan binnen te vallen? Welke baat hadden de Tsjechoslowaken ervan in 1968? De Hongaren in 1956? En als de Russen vandaag of morgen Finland zullen bezetten, of Noorwegen? Toch is Scholten niet voor afschaffing. Tenslotte wijst hij de enige rechte weg, namelijk: bidden en vasten.

Het tweede artikel is van Ir. W. van de Kamp en gaat over **De technische achtergronden**. Hij wijst er op, dat het kernenergievraagstuk onderdeel is van het totale energievraagstuk. Verder: Het energieprobleem is meer een energieproductie-probleem en een transportprobleem om de energie op de benodigde plaats te krijgen, dan dat er een energietekort als zodanig zou zijn.

Ir. van de Kamp handelt over de vraag: wat is kernenergie? Zijn betoog gaat niet-deskundigen boven hun begrip, maar het is wel oriënterend voor hen.

Bij de beoordeling zegt Ir. van de Kamp, dat kernenergie naast de voordelen ook het grote nadeel heeft van de radioactiviteit of ioniserende straling. Z.i. moeten bij de toepassing van kernenergie enkele criteria aangelegd worden, zoals het treffen van alle veiligheidsmaatregelen, het oplossen van het probleem van de verwerking en opslag van radioactief afval en het letten op de internationale kernenergie-ontwikkeling en toepassing.

Ir. van de Kamp spreekt ook over de toepassing van kernenergie voor militair gebruik. Hij zegt daar o.a.: Deze wapens, ofschoon gericht op vernietiging van het menselijk leven, kunnen juist dienen ter verdediging van wat ons dierbaar is bij

bedreiging door anderen. En deze dreiging is werkelijk aanwezig.

Doch laat ons bovenal -zo eindigt Ir. van de Kamp- opmerken dat God de toekomst in Zijn hand heeft en mochten wij de ware vrede in Christus Jezus in ons hart leren kennen. Dan zien we ook dat we leven in de "eindtijd", ofschoon we van die dag en dat uur niet weten, maar dat we dan in dat uur -en in de tegenwoordige tijd- wakende bevonden mochten worden.

Uit het bovenstaande blijkt wel dat het gaat over een zeer belangrijke zaak. Dergelijke voorlichting als hier geboden wordt is van belang.

Dit nummer van Ons Contact is te verkrijgen door overmaking van f 2,50 (incl. verz.kosten), of zo men zich opgeeft als abonnee gratis bij de redactie van Ons Contact, Lakerveld 93, 4128 LG Lexmond, postgiro 3402651. Het blad verschijnt viermaal per jaar. Een jaarabonnement kost f 12,50.

B.

Al de werken van R. en E. Erskine

Het is al enkele jaren geleden, dat de werken van de beide Erskines compleet in twaalf delen opnieuw werden uitgegeven. Dit geschiedde op een voortreffelijke wijze door G. Kool te Veenendaal. Meer dan eens hebben we in ons blad op deze uitgave gewezen en de werken van harte aanbevolen. De Erskines hadden nog meer werken op hun naam. C.B. van Woerden heeft vele jaren geleden een groot aantal preken van de beide broers in het Nederlands vertaald, die meer dan eens in twaalf deeltjes van betrekkelijk klein formaat het licht zagen.

Er is voor deze werken nog voldoende belangstelling. Dat blijkt wel uit het feit, dat Kool bezig is een nieuwe uitgave te verzorgen, die wat de inhoud betreft geheel gelijk is aan de vorige. De wijze van uitgave is anders en naar onze mening beter. De preken worden nu niet in twaalf deeltjes, maar in zes delen uitgegeven, waarvan het formaat is aangepast aan dat van de twaalf al bij Kool verschenen delen. Daarmee gaan ze dus een geheel vormen als vervolgdelens. Daardoor zullen er te zijner tijd achttien delen van de werken van de Erskines zijn. De eerste twee delen zijn al verschenen. Die bevatten preken van de beide Erskines. We behoeven het werk van deze predikers niet aan te bevelen. Ze zijn onder ons bekend en geliefd.

In het eerste deel komt een voorwoord van de vertaler voor. Daarin vertelt hij een en ander over het leven van deze godzalige predikers. We vinden in deze levensbeschrijving ook een brief van Ebenezer Erskine aan een dochter. Die brief nemen we hier over.

Geliefde Alice !

Mijn neef James las mij gisteren uw brief aan hem voor, bij gelegenheid van de dood van uw geliefde oom Ralph, en de wankele toestand van uw vader. Volgens de loop der natuur was het mijn beurt geweest, om voor hem af te reizen, doch de wil van een goed en vrijmachtig God heeft het anders besloten, en dat ik nog een poosje na hem in deze woestijn zou vertoeven. Het schijnt, dat ik nog niet bekwaam ben om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht, maar dat ik **nodig heb in deze woestijn nog wat meer geslagen te worden met de hamer der verdrukking, voordat ik tot de boventempel en het opperste heiligdom kom; doch wat de Heere doet is goed.** Wat de staat mijner gezondheid betreft, waarover gij zo bezorgd zijt, ik heb, de Heere zij dank, geen bepaalde ziekte, alleen had ik en heb ik nog steeds zoveel pijn, dat ik niet in staat ben het werk mijner bediening te verrichten. Ik ben meest aan mijn bed gebonden. Soms kom ik eens op, maar ik ben dan weer spoedig door de pijn **gedwongen naar bed te gaan. De eerste pijn gaat dan weder over, zodat mijn bevende hand weder vast wordt, en beide mijn lichaam en mijn gemoed rustiger worden.** Deze brief is een bewijs voor wat ik zeg, want ik zit deze in bed te schrijven, leunende op mijn elleboog. Als ik aan de tafel was gaan zitten had ik niet zoveel of zo goed kunnen schrijven.

De Heere doet mij van goedertierenheid zingen, want mijn bedstede vertroost mij en mijn leger neemt van mijn klacht wat weg. Ook wordt ik, als de arme Job, niet met dromen ontzet en door gezichten verschrikt,

Menigmaal, zijn mijn overdenkingen van hem zoet in de stille nachtwaken. Vele, vele malen, zegt de Heere: „Ik ben de Heere, uw God” en dan volgt: „O mijn ziel, gij hebt tot de Heere gezegd, gij zijt mijn God. Ik ben uwe, o David, en met u ben ik, gij zoon van Isai”. Mijn elleboog begint vermoeid te worden.

Uw liefhebbende vader,
Ebenezer Erskine.

Uit de levensbeschrijving het volgende: Hij verdroeg veel pijn en ongesteldheid met christelijke lijdzaamheid en onderwerping. De nacht in welke hij stierf zat zijn oudste dochter, Mevr. Fischer, in de kamer waar hij lag, te lezen. Uit een sluimering ontwakende, vroeg hij: „Welk boek zit gij te lezen, lieve ?” Zij antwoordde: „Uw preek over de woorden: Ik ben de Heere, uw God.” O vrouw ! zeide hij, dat is de beste preek, die ik ooit gepreikt heb. Onder het prediken over die tekst werd zowel zijn eigen ziel, als die zijner hoorders zeer verkwikt. Een weinige daarna verlangde hij van zijn dochter, dat zij de tafel en de kaars bij zijn bed zou zetten, waarop hij zijn ogen sloot en, zijn hand onder zijn wang leggende, rustig en kalm zijn ziel uitblies in de handen van zijn Verlosser, de 2de juni 1754, in het 74ste jaar zijns levens, en het 51ste van zijn bediening, waarvan hij 28 jaren te Portmoak en 23 jaren te Stirling heeft gestaan. Op zijn verlangen werd hij midden in zijn bedehuis tegenover de preekstoel begraven, waar een grote steen zijn graf dekt. Tot zover de levensbeschrijving. Let op de vrome en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn. Psalm 37 : 37.

B.

VOOR DE JEUGD

Het zonnekind 3

Beste jongelui!

"En de kinderen Israëls voeren voort te doen dat kwaad was in de ogen des Heeren; zo gaf hen de HEERE in de hand der Filistijnen veertig jaar."

Richt. 13 : 1

Alles went tenslotte, zo hebben wij het de laatste keer gezegd. De weg van God af is altijd een hellend vlak. Het gaat steeds sneller naar de ondergang. Want als de T.V. het huis vervuld heeft, wordt het hart er ook mee vervuld. De bijbel wordt dan al minder geraadpleegd. De kerkgang wordt verzuimd. Men begint dan met één keer. En spoedig is men tot "geen" keer afgezaakt. Men gaat tenslotte nooit meer. Het bidden, men gevoelt het zelf wel, is een zinloze zaak. Men doet er immers toch niet meer aan. Waarom zul je dan blijven doen alsof. Men wil dan niet langer huichelen. Ja, dat klinkt nog mooi ook. Men wil dan wel voor de "waarheid" uitkomen. Men heeft voorgoed afscheid genomen van God en Zijn dienst.

Wij zijn deze gang van zaken al vele malen tegen gekomen in de praktijk van het ambtelijke leven. Doch vergeet het niet, vergeet het nooit: Wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen. Indien gij voortvaart te doen wat kwaad is in de ogen des HEEREN, dan zult gij omkomen en dat voor eeuwig.

Dat God geen ledig Toeschouwer was van dat voortvaren van de kinderen Israëls hebben zij aan de lijve ondervonden. "zo gaf hen de HEERE in de hand der Filistijnen-veertig jaar."

Dat is op zichzelf nog een wonder. De HEERE bemoeide Zich nog met dat volk, juist door hen over te geven in de hand der Filistijnen. Het wilde zich door Zijn hand niet laten leiden. Het wilde uit Zijn hand niet leven. En nu werd die goede hand Gods een slaande hand, opdat dat volk weten zou, wat het met zijn "voortvaren" bezig was te doen.

Hij gaf hen over in de hand der Filistijnen. De Filistijnen waren heidenen. Afkomstig van het eiland Kaftor, het tegenwoordige Kreta. Zij zouden op dat eiland gebleven zijn, indien de HEERE Zijn beschermende hand over het volk Israël zou hebben uitgebreid. Doch nu de HEERE Zijn hand van dat volk aftrok, kregen de Filistijnen de overhand over hen. Zij kwamen het vaste land op. Zij legerden zich aan de westkust van Kanaän. Zij brachten natuurlijk hun zeden en gewoonten ook mee. Wat moet je van heidenen anders verwachten. Zij dienden hun goden, wat

geen goden waren. Doch zij wisten niet beter. Zij dachten dat zij hun overwinningen hadden te danken aan hun goden. Die brachten zij daar dan ook de eer voor. En dit ging ten koste van de ere Gods. Want als Die de kinderen Israëls niet overgegeven had in hun hand, dan hadden de Filistijnen nooit de overhand over Israël verkregen. Doch de God van Israël kenden de Filistijnen niet. Daarom kwam de oneer die de HEERE werd aangedaan door de Filistijnen ook nog op rekening te staan van de kinderen Israëls. De zonden houden nergens halt. De rekening wordt nooit kleiner, wel altijd groter.

De hand der Filistijnen rustte zwaar op het volk. En dat veertig jaar lang. Die zijn geen veertien dagen geweest. Maar veertig jaren. Welk een tijd. Het leek wel alsof er geen eind aan komen zou. Het laat ons ook zien, hoe hardleers het volk was. Want als de vijand heerste, bracht dit het volk niet tot verootmoediging. Zij bleven voortvaren, met te doen dat kwaad was in de ogen des HEEREN. Velen zijn in die veertig jaren gestorven. Zij hebben nooit voor de HEERE gebogen. Zij zijn in hun zonden gestorven en voor eeuwig omgekomen. Toen kwamen zij in de handen van God terecht. Doch het waren voor hen geen Vaderhanden. Het waren Rechterlijke handen, waardoor zij verwezen werden naar de buitenste duisternis waar wening is en knersing der tanden.

Toen zijn zij voortgevaren, o ontzettende gedachte, naar het eeuwige verderf. Dat is het einde van al diegenen, die onder de slaande hand van God niet leren buigen in dit leven. Zij zullen eens door diezelfde hand worden neergeslagen en dan voor goed. Dan is er geen bekering meer mogelijk.

Wat zit hierin een lering voor jong en oud. Het is waar, de geschiedenis die ons verhaald wordt in Richt. 13 : 1 is al lang verleden tijd. Maar God is nog Dezelfde, ook al zijn de omstandigheden veranderd. Wij hebben met dezelfde God te doen.

Het kan wezen dat Hij iemand laat lopen, als hij voortvaart kwaad te doen. Dat is dubbel erg. Weest daar maar nooit jaloers op. Want dat kan zo heel gemakkelijk. Ik kom dat nogal eens tegen. Bij oude mensen en ook bij jonge mensen. Men doet geen bijzondere dingen. Grote openbare zonden bedrijft men niet. En toch zijn zij overgegeven in de hand, neen niet van de Filistijnen, want die zijn al lang dood, maar in een andere hand. Er zijn zoveel handen waarin we terecht kunnen komen. Wanneer men b.v. getroffen wordt door een ziekbed. De zo zeer begeerde genezing laat maar op zich wachten. De dood lijkt steeds meer in het gezicht te komen. Men weet aan die vreselijke hand, die men naar zich uitgestrekt ziet, niet te ontkomen. Men kijkt dan naar een ander, die wel in de zonde leeft, grote openbare zonden bedrijft. Doch zij worden niet gestraft. Het lijkt wel alsof geen vreemde hand hen treft. Het gaat hen goed. Zij hebben geen banden tot hun dood toe. Hun kracht is fris en zij zijn gezond tot in de late avondstond.

Blijft dan maar eens gewoon. Wie zou er niet opstandig onder worden?

Ach, ik kan dat allemaal heel goed begrijpen. Vooral als dat lang gaat duren. Misschien ook al wel veertig jaar. Ik weet het niet. God weet het, en als een van mijn lezers het raakt, dan weet die het ook wel.

Vergeet dan niet, dat wij de dingen altijd zien op de korte baan. Doch God werkt op de lange baan. Wij zijn tijdelijk en hebben daarom haast. We willen altijd maar graag zien dat de "vreselijke" zondige daad van een ander maar dadelijk vergelding ontvangt. Doch God heeft de eeuwigheid. Hij zelf is eeuwig. En daarom heeft Hij ook de tijd. Hij straft de zonden wanneer Hij dat wil. En als het dan lang duurt, dan wil dat echt niet zeggen dat het nooit komt. Het komt bij velen eerst aan het einde van hun leven. Dan verging het hen op aarde, gelijk als het de rijke man verging, die alle dagen vrolijk en prachtig leefde, maar aan het einde zijn ogen op moest slaan in de hel. Vreselijk ontwaken, als men zo, als een onbekeerde goddeloze, God moet ontmoeten. Vreselijk is het dan om in Zijn handen te vallen.

Weest daarom maar nooit jaloers op diegenen, die het voor het oog zo goed gaat. Want je kunt je daar zwaar in vergissen.

Vraag jezelf liever af, als je in de handen terecht gekomen bent van ik weet niet wie of wat, wat er de oorzaak van is. Je in de handen

van de Filistijnen bevinden is in de macht van de vijand verkeren. Zo kan men in de macht van de vijand verkeren. En die vijanden kunnen zoveel zijn. Doch het zijn altijd vijanden van je ziel. Ze hebben het op je leven gemunt. Ik denk b.v. aan de drank, de drugs, de sex, de wereldgezindheid, het altijd maar zoeken van de dingen die beneden zijn enz. Het zijn machten die het land van je leven binnendringen. Het wordt er door gesloopt, afgebroken. De vijandelijke machten zoeken het te verwoesten. Verwoesten, dat is het werk van de vijanden. Hoevelen zijn er niet, die er aan overgegeven zijn. En terwijl zij er aan overgegeven zijn, gaan zij toch nog voort om kwaad te doen. Velen komen er tenslotte in om. Men gevoelde het. Men ging de vernieling in. Doch men bekeerde zich niet. Alle waarschuwingen werden in de wind geslagen. Totdat men tenslotte omkwam. En toen was het voor eeuwig te laat.

Als er zijn die zich hier op aangesproken gevoelen, bedenk dan nog eens, waarom God je aan die machten, vijanden van je ziel heeft overgegeven. Is het niet begonnen met niet te leven overeenkomstig het woord des HEEREN? De eerste stap op de verkeerde weg heeft zoveel volgende stappen tot gevolg, zodat een terugkeer schier niet meer mogelijk is.

Het is gelukkig als je je ellende voelt, als je er onder gebukt gaat. Want dan geeft dit toch te kennen dat de toestand waarin je verkeert, je geen vrede geeft. En die is alleen te verkrijgen in de weg van de waarachtige bekering. In het belijden van de zonden, in het vragen om vergeving, en ook in het haten en het vlieden van de zonden. Want het een is altijd met het andere verbonden. En als dan niemand je helpen kan, en je jezelf ook niet redden kunt, dan zijn er bij de HEERE, de Heere toch nog uitkomsten tegen de dood. Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God.

Je kunt dan nog dankbaar zijn voor de slagen die je in dit leven, welke hand God daar dan ook voor heeft willen gebruiken, toegebracht zijn. Want dan wordt ervaren dat er bij God toch ook nog milde handen en vriendelijke ogen van eeuwigheid zijn. Hij kan uit de hand der Filistijnen verlossen. Hier in beginsel en straks volkomen, voor eeuwig. Hij kan dit doen terwille van Hem en door Hem, Die meer is dan Simson, het Zonnekind, dat is de Zon der gerechtigheid, de Heere Jezus, onder Wiens vleugelen genezing te bekomen is.

Vrienden, vriendinnen zoekt het daar waar het alleen te verkrijgen is. En dat doe je nooit tevergeefs. Want de HEERE is nabij al degenen die Hem aanroepen.

Doch ik moet weer nodig gaan eindigen. Ontvang de hartelijke groeten van jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

BOEKEN van G. Kool - Veenendaal

1. **Woorden des geloofs**, uit de werken van Maarten Luther.

Uit de spelling blijkt, dat dit boekje van 94 blz. een herdruk is. Het bevat uittreksels uit de werken van Luther. Zo ongeveer voor elke bladzijde is er een apart stukje. Boven elk stukje staat een tekst uit Gods Woord.

Om een indruk te geven van de inhoud laten we hier volgen wat Luther schrijft over Johannes 17 : 24:

Dit is het laatste maar het troostrijkste stuk in het gebed, voor allen die Christus aanhangen, dat Hij voor ons zorgt, en ons de toezegging doet, dat Hij ons een woonplaats bereiden wil, zodat wij bij Hem zullen zijn, en het zo goed hebben zullen, als Hij het bij Zijn Vader heeft. Het is, als zeide Hij: Weest getroost en zijt niet bezorgd waar gij blijven zult, en hoe het u vergaan zal. Laat de wereld en de duivel maar razen en woeden, moorden en branden, u de wereld uitstoten, gij zult wel bezorgd zijn, en daar heen komen, waar gij begeert, en waar gij, tegen de wereld en alle duivelen beveiligd, rusten en blijven kunt. Waar mag dat zijn, en hoe heet die plaats? In des Vaders schoot en armen, waar alle engelen moeten toelopen om er ons in te dragen. "Daarom moeten wij deze spreuk de hoofdpeluw en het donzen bed voor onze ziel zijn laten, en er ons met een vrolijk hart toe begeven, wanneer de gewenste stond daar is", dat wij van de zonde en alle ongeluk, benevens het geweld des duivels en der wereld verlost, en

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer

VAKANTIECENTRUM „DE VERRASSING” TEXEL

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.

Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend-Texel.
Tel. 02223 - 661 of 391.

tot de eeuwige vreugde en rust gebracht worden.

Het werkje kost f 9,90.

2. **Oprecht verhaal** door H.J. van Dijk

De volledige titel is: Een oprecht verhaal en eene verdediging van het werk der overtuyging en bekeering van zondaren; voorgevallen in de gemeente van Werkendam in den jaare 1751 en 1752. Waaraan toegevoegd "kort verhael" van eenige ongewone godsdienstige beroeringen onder de inwoners van verscheidene dorpen in de Alblasserwaard. Alblasserdam, in het jaar 1752. Samengesteld door H.J. van Dijk te Giessenburg 1980.

De samensteller zegt in zijn inleiding o.a. het volgende:

De schrijver van dit "Oprecht Verhaal" is Jacob Groenewegen. Deze Jacob was wel een heel andere man als zijn broer ds. Joh. Groenewegen van Werkendam. Jacob was blijkbaar catechiseermeester, en zat veel in de gezelschappen. Jacob was een groot voorstander van de "Nijkerkse beweging". Ds. Koppers, predikant te Neder-Hardinxveld-Giessendam, was zijn grootste bestrijder. Als men de geschriften van Jacob leest, verbaast men zich erover, hoe deze man voor die zaak van de opwekkingen, en ook voor zichzelf, in andere geschriften, aan het strijden was. Ook is hij later gecensureerd. Johannes was een godzalig leraar, doch Jacob was een zeer omstreden man.

Verder zegt de samensteller: Zoals men weet, vertoonden in Nijkerk op de Veluwe, Schotland, Engeland, Amerika en ook in de Alblasserwaard omstreeks 1750 zich gelijksoortige verschijnselen. In 1752 is te Workum in Friesland een boek verschenen over deze gebeurtenissen, getiteld: "Getrouw Verhaal van de opkomst, lotgevallen en tegenwoordige Toestand", verschenen bij Balk, boekverkoper, waarachter gevoegd is een kort verhaal over de merkwaardige aanvechtingen en bewerkingen in verscheidene dorpen van de Alblasserwaard bespeurd.

En ook: De inzichten over deze beroeringen zijn verdeeld. Is het onheilg vuur? Maar de bevolking in de Alblasserwaard is over het algemeen nogal zeer gesloten en zo nuchter van aard, vooral in de binnenwaard; zij leefden vele eeuwen tussen haar grote rivieren net zo afgesloten als Drenthe tussen zijn moerassen.

Het boekje, dat Van Dijk samengesteld heeft, bevat de vroegere verhalen in een zeer oude spelling. Voor belangstellenden wordt hier wel een en ander geboden. We menen echter, dat een werk met een samenvatting van de verschijnselen die zich hier en daar in binnen- en buitenland hebben voorgedaan, met een schriftuurlijke beoordeling van meer betekenis zou zijn geweest.

Het boekje kost f 15,90.

B.

TERUG NAAR DE NATUUR

De natuurgeneeswijze neemt een steeds grotere plaats in en geen wonder wanneer U de fantastische resultaten verneemt van hen: die één van de meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a. maag, maagzweer, niersteen reumatiek, gewrichtsreuma, schildklier, slapeloosheid, suiker, spataderen, vermagering, zenuwen, enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand

à f 12,50

(verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW !!!

De soorten vermagering, zenuwen en' vochtafdrijvend, nu ook in tabletvorm Maandkuur f 15—

Drogisterij

SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312892
Giro 190609

15. Van twee, die het eeuwige leven ingaan (4)

Maar in september klaagde ze veel over geestelijke duisternis, die vermeerderde tot de nacht van de 27e, toen ze zei: „Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheid door toorn toegesloten? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op?” Ik had de moed om te zeggen: „Je bent dicht bij Zijn verlossing”. Dit deed haar zwijgen en de gedachte ging door haar heen: misschien ben ik. En zo bleek het te zijn, want een zeer ernstige geest des gebeds werd over ons beiden uitgegoten en de Heere toonde Zijn beminlijkheid met grote kracht aan haar hart en liet haar zien de tedere zorg, die Hij in al de omstandigheden van haar geval had en Hij gaf haar het volle geloofsvertrouwen om zich, beide voor tijd en eeuwigheid aan Zijn hulp over te geven. Ze zei: „Het licht is doorgebroken! Het is voor mij als het morgenlicht. Mijn hoop houdt vast aan al de dingen, die de Heere van het begin in mijn ziel gewerkt heeft en zij wijst vooruit naar de hemel zelf”.

Op de 5e oktober werden ze verontrust door de tekenen van hersenvliesontsteking en zij kon niet spreken noch aangesproken worden, maar op de 8e en 9e waren haar gesprekken vol kracht. Op de 9e kwam Matilda van Londen om haar te zien. Ze zei: „Wat aardig van je om mij op te komen zoeken! maar je bent gekomen om mij het moeilijkste te zien doen: je bent gekomen om mij te zien sterven. Ik heb door vele diepe wateren gewaad, maar nu heb ik een hoop, een goede hoop, een levende hoop, die de Heere mij gegeven heeft en ik kan mijn vertrouwen op Hem stellen”. Op een andere keer zei ze: „Waar staat die zin: „De lofzang is in stilheid tot U, o God, in Zion?” Lees haar, want dat is wat ik juist nu gevoel: de lofzang is in stilheid in mijn hart. Ik kan niet zeggen hoëk gevoel, dat de lofzang in mijn hart haar hals uitstrekt, ja zij staat op het punt om uit te barsten vanwege de genade des Heeren aan mij, zondares, bewezen. Ik zei: „Weet je, dat het juist is wat de apostel Paulus zegt van de nieuwe schepping in Romeinen 8? „Want het schepsel als met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods.” De woorden „met opgestoken hoofde” beschrijven in de grondtekst het uitstrekken van de hals”. „Is dat zo?” zei ze, „hoe erg zoet is dat!”

Ze sprak vaak over haar naderende dood en zei eens: „De Heere deed de Jordaan tot de bodem toe verdrogen, voordat Hij mij verzocht er een voet in te zetten”. O, wat een haat heeft de Heere mij tegen Satan gegeven, want hij blijft mij een menigte van vurige pijlen toewerpen om mij te verzoeken hard van de Heere te denken in Zijn handelingen met mij, maar de Heere is mijn toevlucht”. Ze werd gejaagd en pijnlijk en toen ze daarna weer rustig werd zei ze: „Spreek één woord van Jezus tot mij”. Haar zuster haalde de woorden aan: „Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God

en niemand meer”. Kort daarop zei ze: „De Heere ziet het hart aan. Hij weet dat ik zonder ophouden tot Hem roep”. Toen zich tot een vriend kerend zei ze: „Zeg mijn zuster nu, dat de Heere Jezus op mij gezien en zacht geglimlacht heeft”.

Ze vroeg of deze woorden herhaald konden worden: „Ik zal in vrede tezamen nederliggen en slapen, want Gij, o Heere! alleen zult mij doen zeker wonen”. „De Heere”, zei ze, „heeft me vaak met deze woorden in slaap doen vallen, misschien wil Hij dat weer doen”. Toen haar broer Julius ondertussen gekomen was, ontwaakte ze van haar slaap en ze herkende hem en zei vol tederheid: „Mijn tabernakel wordt afgebroken, maar ik hoop, dat het de Heere behaagt de afbraak zachtjes te doen”. Toen haar broer haar verlaten had zonk ze in een diepe slaap, die verdiepte tot we allen gewaar werden, dat zij niet meer in deze wereld zou ontwaken.” Ze was vier en dertig.

Bernard schreef dit verslag over de dood van zijn vrouw aan het eind van haar eigen Verslag, dat eerder genoemd werd en later werd het aan vrienden ter lezing doorgegeven. In zijn persoonlijk dagboek schreef hij iets van zijn eigen gedachten: „De Heere heeft duidelijk laten zien, dat Hij haar lief had met een eeuwige liefde en ik zei: „Heere, Gij zijt de man van haar geest, laat mij niet twisten als het U behaagt om haar tot U te nemen”. Maar Hij gaf ons beide te gevoelen, dat Hij het kind lief had en zij had gezegd: „Laat mijn kleine zoontje bij mij slapen, want ik geloof, dat hij met mij zal ontwaken” en zo ontsliepen zij tezamen. Ik heb ook een hoop, dat het de Heere zal behagen de belofte, die de Heere zo opmerkelijk een maand geleden op haar ziel bond: „Zoek eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen u toegeworpen worden” aan mij te bevestigen: zij dacht toen zelfs, dat het zo bedoeld was.

Ik werd zeer ondersteund op de dag van de begrafenis. Mijn zwager, Charles Jeffreys, was een troost voor mij. Ik had bovendien enige bemoediging onder mijn volk. Het kwam zeer spoedig na mijn moeite lieflijk tot mij: „Want nu leven wij, indien gij vast staat in de Heere” (1 Thess. 3). Er zijn levende zielen onder hen en zeker zal de Goede Herder mij niet verlaten want Hij heeft mij bevolen hen te voeden. Heere, ik kan mijzelf niet staande houden, wilt U mij staande houden. Mijn neerslachtigheid was over 't algemeen het meest om mijn twee kleine dochttertjes. (Met het verlies van deze laatste baby had de arme Bernard al zijn zoons verloren. Elizabeth, zijn oudste dochter, was nu ongeveer elf jaar oud en Annette, de jongste, negen.) Heere geef mij het hart van een geestelijke vader en de zegen die Gij mij beloofd hebt. Ik heb enige hulp in gebedsworsteling. Heere, zoals ik tot U zei, toen mijn moeite begon (op 29 september), dat er zo'n gewaarwording van leven is, dat ik niet kan geloven, dat het ten dode is noch voor mij, noch voor mijn vrouw, noch voor mijn kind. Heere, Gij hebt Uw weg inderdaad in de wervelwind en in de storm, maar ik hoop, dat U dit bevestigt en zult bevestigen.

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierenstraat 43, Rijnsburg, tel. 01718-23063 bgg 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijnsburg (zonder postzegel)

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333189

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

**Uitgeverij
Boekhandel
G. KOOL**

Het adres voor
al Uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Voor bijbels, boeken en muziek
is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering
Ook van de allernieuwste uitgaven.

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4 - 14,
3061 CS Rotterdam.
Postbus 4209,
3006 AE Rotterdam.
Tel. 010 - 111807.

**Lijden,
in een
uitzicht-
loze
wereld.....**

**Uw gift
een hand-
reiking ten
leven**

Lijden, in een uitzichtloze wereld.....

JAAK IN, jaar uit vragen wij u de Papoea's niet te vergeten. Laten die verre naasten u nog een zorg zijn. Een zorg van uw hart en van uw hand.

VRAGEN moeten we, omdat wij de zorg voor de Papoea's op ons genomen hebben. Wij stellen er een eer in iets van verantwoordelijkheid voor hen te mogen dragen. Want we mogen de Papoea's niet aan hun lot overlaten.

AAN U allen blijft daarom de vraag voorliggen wat uw hand zal vinden om goed te doen aan dit geslagen volk.

Slagen die zich aftekenen aan de
* vele weeskindertjes
* onverzorgd achtergebleven ge-
* zinnen
* gevangenen
* vluchtelingen
* onvoldoende medische hulp
* onvoldoende scholing
* acuut optredende noden

GOED doen, ook ter ondersteuning van de rechtsstrijd van de Papoea's in Nederland en de wereld.

11 JAAR onrecht en diep menselijk leed moeten u voor ogen staan als wij een beroep op u doen de Papoea niet te vergeten. De Papoea, de meest nabije van onze verre naasten.

Stichting Reformatorische Hulpactie

'Woord en Daad'

Giro 3020900.

**Hun last
op onze schouders**

Velen in India lijden aan lepra.
Een verschrikkelijke ziekte, waarvan men echter geheel kan genezen.

Met uw hulp bouwt Woord en Daad een nieuwe leprozen-kolonie in Hyderabad. Honderden patiënten verhuizen dan van de krottenwijk Gasmandi naar de nieuwe kolonie Bethesda. Er is o.a. nodig een kliniek, revalidatie-centrum, waterputten, huisjes enz.

Daarvoor is heel wat geld nodig. Laten we samen zorgen voor een menswaardig bestaan voor deze patiënten.

Voor f 25,- per maand kunt U een patiënt financieel adopteren.

U kunt in India of elders een kind financieel adopteren voor f 35,- per maand.

Inlichtingen financiële adoptie-kinderen:
J. Slot, Rembrandtlaan 10, 3941 CH Doorn. Tel. 03430 - 4103.

Inlichtingen algemeen:
Stichting Woord en Daad, Postbus 560, 4200 AN Gorinchem, t.a.v. I. 't Lam. Tel. 01830 - 32550 (privé 23804).

Giften kunt U storten op giro 30.20.900 of bankrek.nr. 50.98.11.566 A.B.N., Gorinchem t.n.v. Woord en Daad, Gorinchem. Met vermelding „Lepra”.

